

Slaafs.

Bettina Wyngaard.

Kaapstad: Umuzi, 2016. 296 pp.

ISBN 978-1-4152-0753-6.

DOI: <http://dx.doi.org/10.17159/tvl.v.54i1.33>

Slaafs is Bettina Wyngaard se tweede misdaadroman en volg op *Vuilspel*, die boek waarin lesers kennis gemaak het met kaptein Nicci de Wee en haar kollegas van die Khayelitsha-polisiestasie. In *Slaafs* is Nicci nog steeds in 'n verhouding met die vroulike priester, Sally, 'n verhouding wat aan die einde van *Vuilspel* begin het. In teenstelling met die plot van die vorige roman waar Nicci en Sally die slagoffer waarom die boek handel persoonlik geken het, is die misdaad wat Nicci in *Slaafs* ondersoek nie direk deel van haar daaglikse lewe nie, hoewel sy persoonlik betrokke raak by een van die mede-onderzoekers.

'n Ongeïdentifiseerde vrou wat sterf aan 'n oordosis dwelms plaas die speurders op die spoor van 'n sindikaat wat vroue uit die buiteland in Suid-Afrika insmokkel om as sekswerkers te werk. Gigi Gerber, 'n aktivis vir bewusmaking oor mensehandel is noodsaaklik vir die aanvanklike vordering van die ondersoek. Sy is 'n uitgesproke feminis wat mans soos Nicci se kollega Blackie Swart ongemaklik en verdedigend maak wanneer sy die ruimte van die polisiestasie binnedring. Teen die agtergrond van die ondersoek oor vroue wat deur mans verontmenslik en mishandel word, konfronteer Gigi manlike speurders soos Blackie én 'n vrou soos Nicci met die alledaagse manifestasies van geweld teen

vroue—al is dit dalk nie op 'n besonder gesofistikeerde manier nie. Wanneer sy nie te velde trek teen diskriminasie nie, laat haar flirtasies Nicci ongemaklik én onseker oor die standvastigheid van haar verhouding met Sally.

Behalwe vir die speurders wie se lewens op verskillende stadiums in gevaar is, word Gigi in die loop van die ondersoek 'n teiken en word deur die misdaadsindikaat ontvoer, en Nicci se lewensmaat Sally se lewe word ook kortstondig bedreig. As daar 'n punt van kritiek teen die roman moet wees, is dit dat daar buitengewoon baie tyd in die hospitaal deurgebring word. Die pas van die boek is gelukkig vinnig en al die onderskeie insidente vou netjies bymekaar in.

'n Subtema in die roman wat nou vervleg is met mensehandel is die van polisiekorruptie, 'n verskynsel wat Nicci en haar kollegas veel nader leer ken as wat hulle ooit sou wou gehad het. Aanvanklik handel *Slaafs* dus oënskynlik oor buitelandse misdadigers wat toevallig in Suid-Afrika werksaam is (en hul buitelandse slagoffers), maar uiteindelik is die ondersoek direk relevant vir al die Khayelitsha-speurders.

Bettina Wyngaard se huidige fiksie sou beskryf kon word as Kaapse *police procedurals* met 'n verskil. Die span speurders word knap ondersteun deur forensiese kenners, patoloë en tegnologies-behendige kuberkrakers. In toekomstige romans sou een van hierdie aspekte 'n nog sentraler rol in die identifisering van die misdadigers kon speel. Op opvallende wyse is daar

nooit 'n tydstip waar Nicci de Wee eiehandig 'n leidraad opvolg of op grond van sterk intuïsie die misdaad oplos nie. Dit is enduit 'n spanpoging met al die verdragings, misverstande en politiek wat dit meebring.

Hoewel *Vuilspel* en *Slaafs* nie uniek is in die landskap van Suid-Afrikaanse misdaadfiksie nie, voel ek wel dat die volgehoue interafhanklikheid van die speurders 'n eiesoortige bydrae maak. Danksy die diverse agtergronde van die speurspan bied die romans 'n veelkantige blik op mense uit verskillende klasse in die omgewing van Kaapstad, iets wat onder andere deur lewensgetroue dialoog en raak beskrywing tot stand kom. Wyngaard se lesbiese protagonis is ook nog ongeëwenaar in Afrikaans, asook die natuurlike, vanselfsprekende wyse waarop Nicci se persoonlike lewe veral in *Slaafs* uitgebeeld word. 'n Tong-in-die-kies detail wat nog oor vele boeke uitgereg kan word, is die feit dat Nicci nog moet "uitkom" teenoor een van haar kollegas, John Peters, wat verlief is op haar en salig onbewus is van haar seksuele oriëntasie.

Ook die tema van mensehandel voeg 'n nuwe dimensie tot Suid-Afrikaanse misdaadfiksie toe. Anzil Kullen het hierdie tema in haar jeugroman *'n Hart vol sand* (2015) aangeroeer, weliswaar binne 'n ander konteks.

Die strukturering van die intrige en die taalversorging in *Slaafs* is beduidend beter as in *Vuilspel*, 'n roman waarteen daar ongelukkig kritiek was in hierdie opsig. Dit is verblydend dat die outeur en uitgewer erns gemaak het met die kritiek en 'n netjies afgeronde produk die lig laat sien het. *Slaafs* is 'n baie geslaagde toevoeging tot die boekrak van enigeen wat verslaaf is aan Afrikaanse misdaadromans, en voeg tegelykertyd elemente tot die Afrikaanse letterkunde in die breë toe wat nie onderskat moet word nie.

Jacomien van Niekerk
jacomien.vanniekerk@up.ac.za
Universiteit van Pretoria
Pretoria